

Șesul dunărean sau Câmpia Română se prezintă în general ca un tot unitar în ce privește organizarea așezărilor și a gospodăriilor. Așezările umane s-au statormicit în general, pe lângă ape, pe văile râurilor, pe margine lacurilor, mai rar în interiorul câmpiei.

Forma de relief a dus la organizarea a trei tipuri de sate:

sate cu gospodăriile înșirate în linie de-a lungul unui drum ce merge pe vale sau pe câmpie;

sate cu structură adunată în care ulițele sunt neregulate, așezări caracteristice înainte de 1851 și 1864;

satul cu structură adunată, așezat pe ulițe regulate, drepte, intersectate de obicei în unghi drept, caracteristice satelor noi, așezate după un plan dinainte stabilit.

La întemeierea lor, gospodăriile din Valea Dunării au fost mari, dispunând între 3.000 și 5.000 metri pătrați. Moștenirile succesive au determinat împărțirea suprafeței în lung, permițând accesul la uliță, ajungându-se în felul acesta la 15-20 metri lățime la stradă și 70 – 80 metri adâncime a gospodăriei.

Aceste situații au determinat ca aceeași dispunere a construcțiilor în cadrul gospodăriei: casa de locuit așezată de obicei cu latura îngustă la drum și retrasă cu 4 – 10 metri, în fund, pe aceeași linie cu locuința amplasându-se acareturile: grajdul cu șopron, având deasupra magazia și pătulul, completate cu un coteț pentru păsări, o cocină pentru porci, o bucătărie de vară și cuptorul pentru pâine.

Destul de rare sunt cazurile când casa este așezată cu prispa în lungul străzii, și construcțiile anexe în lungul străzii.

Tipul frecvent de casă este cea cu prispă, tindă și o cameră de locuit, la care se adaugă polatra amplasată în spatele casei, pe una din laturile înguste sau în spate și pe o latură îngustă ale casei.

Planimetria casei din zonă este aceeași, cuprinzând tinda și una sau două camere așezate în linie de-a lungul prispei. Aproape peste tot prin prelungirea acoperișului se obține polatra. Casele din regiune au numai parter, numai unele acareturi fiind etajate (magazia și pătulul).

Proporțiile construcțiilor, tehnica în care erau executate, materialele folosite și numărul încăperilor reflectau starea materială a proprietarului.

În unele sate de pe Valea Dunării apare și se dezvoltă tipul de gospodărie în vinclu, având curțile dispuse în unghi. În acest caz casa este amplasată cu fațada principală la stradă, având pe ambele laturi lungi prispă și balustradă. În spatele casei, perpendicular cu axa longitudinală, se află un șopron de legătură, urmat de grajdul cu fânar deasupra, cotețe de păsări și porci.

Mai rar întâlnim gospodăria dispusă pe două rânduri, care prezintă pe o linie casa, magazia, grajdul și cotețul de porci, iar pe latura opusă bucătăria de vară, coșarul și cotețul de păsări.

Arhitectura tradițională din Valea Dunării nu este lipsită de decor realizat în tencuială la fațadele caselor, stâlpilor ciopliți la prispă, sau balustrada traforată. Se întrebunțează forme geometrice, florale, sau zoomorfe stilizate, la care se adaugă coloritul pereților în culori armonizate cu peisajul.

Dintre realizările remarcabile ale arhitecturii tradiționale din Valea Dunării atrage atenția casa "dublă", în general compusă din 6 încăperi: două camere cu o tindă pe mijloc, în față și în spate, încăperile din spate fiind protejate de o aplecătoare foarte largă.

Dintre casele "duble" studiate recent menționez casa Zamfir din Ciocănești, casa Chirică din Ulmu, casa Sahia din Mânăstirea, jud.Călărași și casa Tunarilor din Fetești - Sat, jud.Ialomița.

Vechimea așezărilor din Valea Dunării este apreciabilă, ea fiind confirmată arheologic, prin documente scrise, prin tradiția orală, dar și de aspectul antropogeografic.

Bibliografie

1. Fl. Stăculescu, Ad. Gheorghiu, P. Sthal, P.P.Petrescu, *Arhitectura populară românească. Regiunea București*, Ed.Tehnică, București, 1958.
2. P. Sthal, *Triburi și sate din sud – estul Europei*, Ed.Paideea, București, 2000.
3. Gh. Dinuță, G. Lazăr, *Tradițional și contemporan în arhitectura populară din zonele Vlașca și Ilfov*; în Muzeul Satului și de Artă Populară, nr.5-6, București, 1985.
4. C. Pătrașcu, A. Movileanu, *Aspecte privind arhitectura rurală din Bărăgan*, în *Ialomița III*, Studii și comunicări de istorie, arheologie, etnografie, Slobozia 2000.